

TÜRKAY

aylıq ədəbiyyat dərgisi

Geçmiş olsun Türkiye'm

1/3/2023

BU SAYIMIZDA

- Lütviyyə Əsgərzadə / Keçmiş Olsun Türkiyəm / 3
Təranə Əliyeva / Qadın / 7
Arzu Hüseyn / Taxdın İnadıma Kələpçələri / 8
Mətanət Hüseynxanqızı / Mən İşığın Elçisiyəm / 9
Nazilə Məmməd Zəfərli / Yarımçıq Xəyallar/ 10
Arazgül Rejepova / Qadın / 11
Dilek Özyurt Eken / Mavi özgürlük / 12
Sona İntizar / Bir Qadın / 13
Arzu Tahirqızı / Sülh İstəyirəm / 14
Eluca Elatlı / Sənə Məhəbbətim Dənizlər Qədər / 15
Elmira Mahalqızı / Şairin Məhəbbəti / 17
Xəyalə Əliyeva / Sənin Tilsiminə Düşmüşəm Yənə / 18
Mələk İsmayıl / Ordumuz / 19
İlahə Allahverdiyeva / Əsərləri ilə Fikir Dünyamızı Aydınladan Sənətkar / 20
Songül Özel / Azadə / 21
Səidə Əliyeva / Asta Çal, Qoy Pərvazlansın "Vağzal" / 22
Şəhla Ramazanqızı / Ərköyün Təbəssümlü Ev / 23
Xalidə Hicran Seyidova / Hikmət Xəzinəsindən / 25
Tamara Sadıq / Kəndimiz / 26

T Ü R K A Y

aylıq ədəbiyyat dərgisi

Baş redaktor Lütviyyə Əsgərzadə

Məsul katib Tayyib Atmaca **Sosial yayına məsul** Sona İntizar

Üz qabığı rəsmi 06 Şubat 7.8, 7.7 Kahramanmaraş

E mail turkayedebiyat@gmail.com

3 Say Mart 2023

Keçmiş Olsun, Türkiyəm

Belə bir fikir formalaşmış ki, insanlar kütləvi şəkildə yalnız müharibələrdə ölür. Halbuki kütləvi qırğınlara səbəb olan hadisələr yalnız müharibələr deyil. Bəzən müharibələr qədər amansız olan təbii fəlakətlər də bir anda yüz minlərlə insanın həyatına son qoyur. Dünya tarixinə nəzər saldıqımızda güclü dağıntıya və kütləvi insan ölümünə səbəb olan təbii fəlakətlər çox olub. Şamaxıda dəfələrlə baş vermiş (1667,1828,1872 və1902) zəlzələdə 80 min, tarixə Böyük Ərzincan Zəlzələsi (1939) olaraq keçən zəlzələdə 32 min, Aşqabadda baş verən (1948) zəlzələdə 37 min (sonralar məlum oldu ki, 150-160 min nəfərdən çox) insan həyatını itirib. Dünya tarixində ən dəhşətli fəlakətlərdən biri sayılan Aşqabad zəlzələsini UNESCO 20-ci əsrin ən dağıdıcı fəlakəti kimi tanıyır. Dağıntı, ölüm sözlərinin sinonimi kimi səslənən zəlzələnin bir qorxunc tərəfi də çox zaman gecə baş verməsidir. İnsanları yuxuda ikən haqlayan zəlzələlərdə insan ölümlərinin sayı daha da çox olur. Deprem bölgəsi olan Türkiyə 1999-cu ildə də zəlzələ ilə sınıandı. Xeyli insan həyatını itirdi, binalar yıxıldı. 2023-cü ilin fevral ayı da dağıdıcı zəlzələlərlə yadda qaldı. Yeraltı zərbələr və yerin üst qatının titrəməsi ilə Kahramanmaraşın Pazarcık ilində Bakı vaxtı ilə 05:26-da 7,4 maqnitədalı zəlzələ 10 ili vurdu. Kahramanmaraş, Hatay, Osmaniye, Adıyaman, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Malatya və Adana başda olmaqla ətraf ərazilərdə, o cümlədən Ankarada da hiss edildi. Zəlzələ çoxsaylı insan tələfatına, dağıntılara səbəb oldu. 7,7 bal gücündə olan zəlzələ Hatay'ı da sarsdı. Türkiyə'nin ən önəmli eski yerləşim yerlərindən olan Hatay yerle yeksan oldu. Binalar yıxıldı. Minlərlə insan enkaz altında kaldı. Türkiyədə baş verən şiddətli zəlzələdən sonra Azərbaycan, ABŞ, İsrail, Ukrayna, Yunanıstan, Finlandiya, Pakistan, Rusiya və Almaniya kimi ölkələr bir-birinin ardınca Ankaraya dəstək bəyanatları verdi. Acı xəbərdən sarsılan Azərbaycan yardım üçün ilk müraciət edən və qardaş Türkiyəyə ilk xilasetmə qrupu göndərən ölkə oldu. Zəlzələnin ilk saatlarından Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana və türk xalqına dəstək olduğunu bildirdi. Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyini ziyarət edərək başsağlığı verdi, matəm kitabına ürək sözlərini yazdı. Ölkəmizin və xalqımızın qardaş Türkiyənin yanında olduğunu ifadə etdi: "Bu dəhşətli zəlzələ bizi çox sarsıtdı. Yəni, hər birimizə böyük mənəvi əzab verdi. Biz qardaşlarımızın dərdinə şərikik. Yaralılara tezliklə Allahdan şəfa diləyirik." Səfirə söhbətində Azərbaycan dövlətinin və xalqının bu çətin gündə qardaş Türkiyənin yanında olduğunu, dövlət qurumları ilə yanaşı, sadə vətəndaşların da yardım kampaniyasına qoşulmasını xüsusi vurğuladı.

Türkiyəyə humanitar dəstək prosesində, xüsusilə ölkənin Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın xidmətləri misilsizdir. Fevralın 6-da qardaş ölkədə baş vermiş və çoxsaylı insan tələfatına səbəb olmuş zəlzələ qurbanlarına dəstək məqsədi ilə Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın göstərişinə əsasən, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən humanitar yardım göndərildi. Türkiyədəki bu dəhşətli zəlzələnin ağır nəticələrinin aradan qaldırılması prosesində Heydər Əliyev Fondunun ən yüksək səviyyədə iştirakını təmin edən Mehriban Əliyeva insanlıq, mərhəmət, nəciblik, şəfqət hissələrini ifadə edərək Azərbaycan qadınının adını tarixə yazdı. Mehriban xanım Əliyevanın göstərişinə əsasən, Fond tərəfindən Türkiyənin zəlzələ bölgəsinə humanitar yardım aparan xüsusi təyyarələr

yola salındı. Fondun könüllüləri bu prosesə cəlb olundu. Faciədən zərərçəkmiş şəxslər üçün zəruri avadanlıqlar, çadırlar, istilik radiatorları, generatorlar, axtarış-xilasetmə işlərinə dəstək məqsədilə ləvazimatlar, dərman preparatları, oksigen maskaları, filtrli sistemlər, sarğı materialları, onurğa taxtaları, ilkin yardım boyunluqları, xərək daxil olmaqla tibbi ləvazimat, isti geyimlərdən təşkil olunan humanitar yardım xüsusi təyyarə ilə Türkiyəyə yola salındı. Zərərçəkmiş vətəndaşlara humanitar yardımını çatdırmaq üçün Fond əməkdaşları ezam edildi. Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva faciə ilə əlaqədar verdiyi başsağlığında Türkiyə xalqının kədərinin kədərimiz olduğunu qeyd etdi. Xəsarət alanların tezliklə şəfa tapmasını arzuladı. Fondun humanitar yardımları ilə yanaşı, təbii fəlakət zonasında çalışan xilasedicilərimizə, tibb işçilərimizə, diplomatlarımıza, hadisələri işıqlandıran media nümayəndələrimizin əməyinə yüksək qiymət verən Birinci xanım Mehriban Əliyeva yardım kampaniyalarında iştirak edən vətəndaşlarımıza təşəkkürünü bildirdirdi. Hazırda zəlzələ nəticəsində yaranan vəziyyətin aradan qaldırılması istiqamətində qüvvələr səfərbər edilir və xilasedici funksiyalar həyata keçirilir.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan zəlzələ bölgəsinə səfəri zamanı Heydər Əliyev Fondunun humanitar yardımını çatdıran azərbaycanlı könüllülər ilə görüşündə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə və Birinci xanım Mehriban Əliyevaya öz təşəkkürünü bildirdi. Çıxışında Prezident İlham Əliyev və Mehriban Əliyevadan “kardəşim” deyə bəhs etdi. Bunlar Prezident İlham Əliyevin və Heydər Əliyev Fondunun bu dəhşətli fəlakətin ağır fəsadlarının aradan qaldırılması prosesindəki böyük və misilsiz qardaşlıq nümunəsinin sübutudur.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Türkiyədə baş vermiş güclü zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması və axtarış-xilasetmə əməliyyatlarına dəstək məqsədilə qardaş ölkəyə gedən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) çevik xilasetmə qüvvələri Kahramanmaraş şəhərində axtarış-xilasetmə əməliyyatlarına cəlb edildi. Təyyarələrdən biri ilə FHN-in hər cür tibbi avadanlıq və ləvazimatlarla təchiz olunmuş mobil səhra hospitalı göndərildi. 4 funksional bölmədən – qəbul-çəşidləmə, laboratoriya, cərrahiyyə və intensiv terapiya bölməsindən, 3 köməkçi konteynerdən və 3 hava ilə doldurulan moduldan ibarət olmaqla ən ağır yaralı və xəstələrin müayinə, əməliyyat və müalicəsi üçün müvafiq şəraitlə təmin olunan mobil səhra hospitalında FHN-in peşəkar tibbi heyəti xidmətə başladı. Hospital lazımi bütün dərman və preparatlarla təchiz edildi. İkinci təyyarə ilə dağıntılardan ziyan çəkmiş insanların yerləşdirilməsi üçün çadırlar, yataq dəstləri, qızdırıcılar və digər avadanlıqlar göndərildi. Eyni zamanda Azərbaycan Ordusunun bir qrup hərbi tibb personalı Türkiyəyə yola düşdü. Bakıda, Gəncədə, Naxçıvanda Türkiyəyə yardım məqsədi ilə toplama məntəqələri yaradıldı. Könüllü olaraq yardım kampaniyalarına qoşulan Azərbaycan vətəndaşları əsil qardaşlıq nümunəsi göstərdi. Qəlbi Türkiyə üçün çırpınan vətəndaşlar Türkiyədə zəlzələdən zərərçəkmişlərə yardım üçün uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrindən yardım toplanma məntəqələrinə axın etdi. Bu günə qədər yardımların ardı-arası kəsilmir. Hər kəs əlini daşın altına qoydu. Kimin əlindən nə gəldisə dəstəyini əsirgəmədi. “Geçmiş olsun, Türkiyə”, “Yanıdayıq Türkiyə”, “Başımız sağ olsun, Türkiyə” sözləri yardıma qoşanların dilindən eskik olmadı. Prezident İ. Əliyevin göstərişi ilə SOCAR zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması işinə dəstək verməyə başladı. “Qardaş ölkəyə humanitar yardım göstərmək məqsədi ilə Azərbaycanın ən böyük humanitar təşkilatı ola-

raq Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti “Səninləyəm, Türkiyə!” adlı kampaniya elan etdi. “Səninləyəm Türkiyəm!” yardım kampaniyasına dəstək məqsədilə zəlzələdən zərər çəkənlərə kömək üçün pul, tibbi ləvazimatlar və s. zəruri əşyaların lazımı ünvanlara çatdırılması üçün aktiv fəaliyyətə başladı. “Qardaş köməyi” platformasına qoşulmaq istəyənlər üçün bank hesabı açıldı, əşya və s. yardımlar üçün xüsusi yerlər ayrıldı. Yerli sahibkarların dəstəyi ilə TIR-larla isti geyimlər, qida, şəxsi gigiyena vasitələri, yaşayış üçün konteyner tipli evlərdən ibarət humanitar yardım göndərildi. Yardım prosesində yerli iş adamları şirkətlərinə məxsus nəqliyyat vasitələrini, yük maşınlarını təmənnəsiz olaraq prosesə cəlb etdi. Yardım prosesinin effektiv təşkili, əlaqələndirilməsi və yardımların ehtiyaca uyğun operativ təmin edilməsi məqsədilə “Qardaş köməyi” platforması yaradıldı. Yardım platformasında Azərbaycan Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının (ASK) təşkilatçılığı ilə, Müstəqil Sənayeçi və İş Adamları Dərnəyinin Azərbaycan şöbəsi (“MÜSİAD Azərbaycan”), Azərbaycan Türkiyə İş Adamları Birliyi (ATİB), Türkiyə-Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçiləri İctimai Birliyi (TÜİB), eləcə də bir sıra ictimai birliklər yer aldı. 6 fevral 2023-cü il tarixində Türkiyə Respublikasının bir sıra vilayətlərində baş vermiş güclü zəlzələ nəticəsində zərərçəkərək ölkəmizə təxliyyə edilən Azərbaycan vətəndaşları və onların digər ölkə vətəndaşı olan ailə üzvləri - ümumi olaraq 6 ailənin (ümumilikdə 22 nəfər) müvafiq səhiyyə müəssisələrində tibbi müayinə və müalicə müddəti bitdiyi üçün onlar Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin müvafiq sosial xidmət müəssisəsində reabilitasiyaya cəlb edildi.

Çalışdığım Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası zərər çəkmiş şəxslərə köməklik məqsədilə fevralın 6-dan yardıma başladı. AMEA-nın kollektivi tərəfindən fevralın 20-dək Türkiyənin AFAD qurumuna 90 571 manat ianə edildi. Maliyyə yardımı davam edir. Azərbaycan dövlətinin və xalqının zərərçəkmişlərə dəstək məqsədilə həyata keçirdiyi genişmiqyaslı yardım kampaniyasına qardaş ölkə mətbuatı geniş yer ayrılıb. Azərbaycan Prezidentinin Türkiyə səfirliyini ziyarət etməsi bu ağır gündə əsl qardaşlıq nümunəsi kimi dəyərləndirilib. Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycan xalqı könüllü olaraq qardaşlara, öz doğma qardaşlarına dəstək olmaq üçün kimin əlində nə var onu gətirir. Yəni, kimi yorğan gətirir, kimi döşək gətirir, kimi gödəkcə gətirir. Kimin imkanı nəyə çatırsa, onu da əsirgəmir”, - sözləri xüsusi qeyd olunub. “Milliyet” qəzeti Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın Heydər Əliyev Fondunun zəlzələ bölgəsinə humanitar yardım göndərməsi barədə tapşırıq verdiyini, tapşırıq əsasən, Heydər Əliyev Fondu faciədən zərər çəkmiş şəxslər üçün müxtəlif dərman preparatları, oksigen maskaları, filtrli sistemlər, sarğı materialları, onurğa taxtaları, ilkin yardım boyunluqları, xərək və s. daxil olmaqla tibbi ləvazimat və avadanlıqlar, eləcə də isti geyimlər göndərdiyi vurğulanıb. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Türkiyədə baş vermiş zəlzələ nəticəsində zərər çəkmiş şəxslərə köməklik məqsədilə göstərdiyi yardım qardaş ölkənin mediasında geniş işıqlandırılıb. Dövlət qurumları ilə yanaşı, sadə vətəndaşların və QHT-lərin də humanitar yardım aksiyasında fəal iştirak etdikləri, toplama məntəqələrinə fasiləsiz yardımlar gətirdikləri bildirilib. Bu çətin gündə qardaş Türkiyə ilə həmrəylik rəmzi olaraq Heydər Əliyev Mərkəzinin binasının Türkiyənin Dövlət Bayrağı rəngində işıqlandırıldığı qeyd olunub. Türkiyə KİV-lərində yer alan xəbərlərdə Azərbaycan xalqının sosial şəbəkələrdə də qardaş türk xalqının yanında olduqlarını ifadə etmələri, bu çətin günlərdə əsl qardaşlıq dəstəyi göstərdikləri

xüsusi vurğulanıb. Türkiyənin məşhur “Yeni Akit” qəzeti, eləcə də “oncevatan”, “erzurumolay”, “kastamonuguncel”, “konyabakis”, “yesiligdir”, “guvengazetesi” və digər saytlarında AMEA-nın kollektivi tərəfindən Türkiyənin AFAD qurumuna maddi ianənin edildiyi və yardımların davam etdiriləcəyi diqqətə çatdırılıb. Türkiyə KİV-lərində Azərbaycanlı xilasedicilərin axtarış-xilasetmə əməliyyatlarında uğurla çalışdıqları yer alıb. “Yeni Şafak” qəzeti Azərbaycan Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xilasetmə qüvvələri qardaş ölkədə baş vermiş güclü zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması və axtarış-xilasetmə əməliyyatlarını yorulmadan davam etdirirlər. Azərbaycanlı xilasedicilər zəlzələdən ciddi zərər görmüş Kahramanmaraş vilayətində dağıntılar altından 3-ü uşaq olmaqla 16 nəfəri sağ, 29 nəfərin isə cəsədini çıxararaq aidiyyəti üzrə təhvil verdiyini yazıb, Azərbaycan dövlətinin və xalqının qardaş ölkəyə fasiləsiz humanitar yardımlar göndərdiyini qeyd edib. “Hürriyyət” qəzetində Azərbaycan xalqının zəlzələdən zərər çəkənlər üçün səfərbər olduğu vurğulanıb, Azərbaycanda başlanan yardım kampaniyası barədə xəbər alan vətəndaşların yardım toplama məntəqələrinə axın edərək yorğan, qızdırıcı, geyimlər, ayaqqabı, ərzaq və digər ləvazimatlar gətirdikləri, sadə vətəndaşların bu çətin gündə qardaş türk xalqının yanında olduqları və yardım etməyi özlərinə borc bildikləri xüsusi vurğulanıb. Azərbaycan xalqının Türkiyəyə yardım səfərbərliyi davam edir.

Türkiyədə baş verən dəhşətli zəlzələ hamımızı dərindən yaraladı. Bu gün ürəyimiz Türkiyə ilə döyünür. Tarix boyu belə olub. Türkiyəmizin sevinci sevincimiz olduğu kimi (Allah bir daha göstərməsin), kədəri də kədərimiz olub. Maddi yardımlarla yanaşı, mənəvi olaraq da hər zaman Azərbaycan dövləti Türkiyə Cumhuriyyətinin, Türkiyə Cumhuriyyəti Azərbaycan dövlətinin yanında olub. Dövlətimiz, iş adamlarımız yardımları ilə, aydınlarımız yazdıqları ilə. Məsələn, Əli Bəy Hüseynzadə “afət (yəni fəlakət) qarşısında şair, alim, gənclik və Qızılaya ithaf”ən “Zəlzələ dolayısıyla” şeirində XX əsrin fəlakəti sayılan Ərzincan depreminin (1939) bütün acı mənzərəsi çızılıb. Ozanın, geoloqun, memarın, tarixçinin, Qızılayın, gəncliyin və dizemenin (şairin) dilindən təqdim edilib. “Ərzincanda bir quş var/Dalda yuva arıyor. /Qanadından qan sızır, /Dərdə dəva arıyor. /Gördü fəci bir ölüm/İraq yerdən gələn var/Üzərində kəfən: qar,/Ya Rəbb, nədir bu zülüm?” Və ya 1999-cu il avqustun 17-də Türkiyədə baş verən zəlzələdən həlak olanların xatirəsinə Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadə eyni duyğularla ithaf etdiyi “Deprem” şeiri. “Eşidincə ata yurdda depremi, /Axdı yaşım, döndü başım, Türkiyə/Hər dərdimin, hər qəmimin ortağı / Can qardaşım, qan qardaşım, Türkiyə.” “Öz hökmü var hər zamanın, hər anın, / Yaman gündə yanındayıq biz sənin. / Ana yurdda Vətənimdən, Vətənim, / Vətənimdə vətəndaşım, Türkiyə.” / Ey zamanın yollarında hər zaman / Mənim arxam, yol yoldaşım, Türkiyə / Bu taleyi nə yamanla, nə qına, / Dönəcəksən sən dünənki çağına / Qurban olum sinəndəki çağına, / Uca başım, əməldaşım, Türkiyə!”

Bu gün ürəyi Türkiyə ilə, Türk qardaşları ilə dönünən bir ziyalı, bir vətəndaş olaraq sənə səslənirəm: Geçmiş olsun Türkiyəm! Sən güclüsən! Sən böyüksən!” Bu imtahandan da üz ağ çıxacaqsan. Acın acımızdır. Kədərdə (Allah kəder verməsin) və sevincdə - həmişə birlikdəyik, yanınızdayıq. Birliyimiz əbədi olsun. Yaşasın Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı!!! Allah Türkiyəmizə zəval verməsin!

Lütviyyə Əsgərzadə

Qadın

Adın dünya yaradıb,
Dünyaya min ad qadın.
dünyanın əkizisən-
həm kədər, həm şad qadın.

Musiqinin rəngiylə
Rəssam, bəstəkar qadın...
Həyat dolaylarında
əsil fədakar qadın!

Gözlərinin giləsi
Dəniz yoğurur, qadın!
Hər kişinin arxası,
Ömrünə uğur qadın.

Ömrü yarıda qalan
Bir ömrə bədəl qadın.
Bəzən tarixlər yazan,
Tarixi təməl qadın.

Çiçək kimi ətirli,
İncəlik, zərif qadın.
Bəzən güc, mübarizə,
Bəzən çox zəif qadın.

Yaranışın simvolu,
Bircə damla ab qadın.
Açılmayan sirrillə
Vərəqsiz kitab qadın.

Nənə, xala, bibisən,
Sən mənin anam qadın.
Dərdimin dərd yoldaşı,
Dərdimə yanan qadın!

Qardaşıma arxasan,
Sevənin tacı qadın.
Hər kəs olsun bir yana,
Bacıya bacı qadın.

Vətənə şəhid gedən,
Vətənsiz, şəhid qadın.
Ağrılardan yoğrulan
Taleyə şahid qadın!

Adının zirvə yolu,
Şəhid anası qadın.
Qəhrəman şəhidlərin
Yalqız sonası qadın.

Bəzən cənublu, şərqli,
şimallı, qərbli qadın.
Bəzən Kiyev ağırlı,
Xocalı dərqli qadın.

Hər gün sənin günündür,
Şair, jurnalist qadın...
Sevgi dolu ürəklə
Bir taleyə süs qadın.

Sən ki, adına şərəf,
Məhəbbət, qurur qadın.
Dünya səndən başlayır,
Səndə qurtarır, qadın!

Taxdın İnadıma Kələpçələri

Sonuncu yarpaq da endi budaqdan,
Başını dumanlar aldı dağların.
Yenə bir əlvida qopdu dodaqdan,
Yeni bir yolçusu var uzaqların.

Ağlasam göz yaşım səni durdurmaz,
Verdiyin qərarda qətisən bəlkə.
Bu boyda dünyada kədər tapılmaz,
Mənə yaşatdığın kədərdən yekə.

Nə edim son sözün susdurdu məni,
Təpədən dırnağa təzadsan, təzad.
Taxdın inadıma kələpçələri,
İndi mən məhbusam, indi sən azad.

Nə son yarpaq idi budaqdan düşən,
Nə son qaranquşdu köç edib gedən.
Sən idin qəlbimi incidən, deşən,
Sən idin səbəbkar, sən idin nədən.

Susub çarəsizcə yola saldığım,
Arxanca ağladı buludlar gecə,
Bu gündən bilmirəm qurban olduğum,
Necə yaşayacam mən sənsiz necə.

Mən Işığın Elçisiyəm

Mən işığın elçisiyəm,
Işıq mənim içimdədir.
Bir yol keçib illər ilə,
Gedir ömür karvanımda.
Asta-asta,
Nur içində.
Zülmətin də,
acının da qənimiyəm.
Mən işıqam,
Mən istiyəm,
Mən atəşəm,
Çünki odlar ölkəsinin Övladiyəm,
Azərbaycan Diyarında.
Mən od üstə doğulmuşam,
Yaşamışam,
Işıq mənim içimdədir.
Mən işığın elçisiyəm.
Arzularım, istəklərim
Yanıb külə dönür bəzən.
Qaranlıqda qor olmuşam,
alışmışam,
Ürəyimdə məhəbbətim,
Dəyanətim,
Sədaqətim,
O işığın işarəti,
Hara getsəm haqq səsini,
nəfəsini,
Mən özümlə aparıram.
Mən dostluğun simgəsiyəm,
Mən işığın elçisiyəm
Işıq mənim içimdədir.

Yarımçıq Xeyallar

Xeyallar qurmuşdum, yarımçıq qaldı,
Qəlbimi göynətdi, canımı aldı.
Yarımı könüldən, qəlbdən sevirdim,
Yar məndən uzaqda, kənardə qaldı.

Mən eşqi müqəddəs, təmiz bilirdim,
Qibləgah, and yeri, səcdə bilirdim.
Yar məni arxadan elə vurdu ki,
Sən demə düşməmiş mələk bilirdim.

Ey həyat, sən mənə nələr öyrətdin,
Dostu da, yarı da, agah eylədin,
Boynumda həmayıl bildiyim yarı
Göstərdin sən mənə ilanı sevdin.

Bu taleh acıymış, zəhərmiş demə,
O, gizlin axırmış mənim qəlbimə.
Bir anda ayıldım, mən bədbəxt qadın,
Qismətdə eşq deyil, zəhər qazandım.

Ümüdü Allahdan üzürəm yenə,
Günəşi doğdurar mənim üzümə.
O günəş işığı yandırmaz məni,
O yar ki, yandırır, qovurub məni.

Qadın

Sen gurursun sen hayatsın
Evinin hanımısın, eşinin canımısın
Sen mert yiğidin gözlerinin nurusun
Sen ailenin namususun arısın
Çocukların anasınsın, yeğenlerin halasınsın
Kardeşlerin meleğisin, babaların ciğersin
Kimliğini bilmen lazım
Ona göre ağlaman
Ona göre gülmen lazım
Yollarda yürürken düşün
Hayaller kurarken düşün
Kimsenin boş sözüne kanma
Bu dünya kusursuz sanma
Sen güzelsin gönlün pakdır
İnsan yüzlü şeytan çoktur
Bazen kendini soyutla
İyi kötüyü ayıkla
Yanlış yola düşme sakın
Düşsen de geri dön o gün
Şeytanın peşinden gitme
Ucunda olsa da ölüm
Sen meleksin, sen ciğersin
Sevdiklerin canısın sen
Yeğenlerin teyzesisin
En başta da anasın sen

Mavi Özgürlük

Bakışları siğ vehimlerin parmaklıkları arasında gezinmekteydi. Zihnindeki düşünce yumağı bir ileri, bir geri sarmaktaydı. Uzun, narin parmaklarını dalgalı saçlarının tellerinde dolaştırırken, dudaklarından ne yapacağını bilmezcesine bir off sesini üfledi bıkkınca... İçinde sebebini bilmediği derin bir boşluk vardı, bir türlü dolduramadığı. Yavaşça ayağa kalkıp, birkaç adım ötesindeki duvarda asılı olan büyük aynaya yaklaştı. Yüzüne baktığında yılların yorgunluğunun ince izlerinin hasıl olduğunu fark etti. Eğildi, simsiyah ok gibi kirpiklerinin arasından bakan, zehir yeşili kocaman gözlerini inceledi, kaçamak bakışlarla bir yabancıyı seyredencesine. Oysa daha dün gibiydi o gözlere türküler yakan, şiirler yazanların yarıştığı günler. Hızla başını bir sağa, bir sola salladı. Ömründen akıp giden yılların hesabını veremiyordu vicdanına. Heba ettiği bir hayat mı vardı aynanın içindeki simada? “Ben yaşıyor muyum sahi,” dedi. Duraksadı. Kendi sorularına cevap veremedi. Onun kulakları herkesi duyarken ne sessiz çığlıklarını ne içinde kopan fırtınaları sesini işiten yoktu. Herkesi anlayan, her şeye yetişen kadın, bir kendine yetememişti. Hissettiği acı tarifsizdi...

Ev, bir ölü kadar sessizdi. Alıp verdiği nefes sesleri bile kulak çeperlerinde dönüyor, sanki inatla yankılanıyordu. Tavandan sarkan lambanın keskin ışığı sebebiyle gözlerini kıstı. Işığı kapatmak üzere düğmeye uzandı. Çok sevdiği şamdanında akşam yakmış olduğu mumun titreyen alevine baktı. Lambayı söndürüp mumun loş ışığında oturmayı tercih etti. Gecenin kasveti, giderek vehim serpiştiriyordu etrafa. Pencere kenarında, perdenin yarı aralığından baktığı gökyüzünün siyahında ışıldayan yıldızlarda umut aradı umarsızca. Yıllar evvel dilek tuttuğu yıldızların yeniden kaydığına şahitlik etmek istiyordu çocuksu bir arzuyla. İçinde bir yerlerde o büyümeyen çocuğun yaşadığını fark etti. Masanın üzerinde cılızlaşan mum ışığı gibi içinde güçsüz ama inatla yanmaya devam eden bir umudun ışığı titriyordu. İstemsizce dökülen gözyaşlarının ıslattığı yüzünü yıkamak üzere tekrar oturduğu yerden kalktı. Varlıkla yokluk arasında gidip geliyordu ruhu.

Birkaç adım sonra banyoda elini yüzünü yıkarken buldu kendini. Musluktan akan buz gibi suyun sayesinde, bütün benliğine yayılan ivedi bir uyanışın ardından oturma odasına geçti yeniden. Bakışlarını gezdirdi etrafında. Her yer dağınıktı yine. Evi temizlemek, yemek

yapmak, çocuklara en iyi hizmeti sunup onlara bütün benliğiyle kendini feda etmek günlük rutini olmuştu. Akşam çayından kalma birkaç kirli bardağı mutfığa götürürken bir anda kitaplığa çarptı. Ayağının üzerine düşen irili ufaklı kitaplar adeta onu kendine getirmek istercesine önüne serilivermişti. Elindeki bardakları yanı başına bırakıp, öfkeyle beraber, acıyan ayağını ovmaya devam etti. Avuçlarını acımakta olan ayağına sıkıca abandırdı. Sonra hissettiği acı sebebiyle kızaran gözleri, üzerinde “Gerçek özgürlük” yazan kitaba ilişti. Küçüklükten beri edindiği okuma alışkanlığı sebebiyle her çarşıya çıktığında kitapçıya gider her zaman olmasa da arada bir kitap alırdı, ancak okumaya vakit bulmazdı evdeki işlere koşuşturmandan. Kitaplığa şöyle bir baktı. Elindeki kitabı alıp, sayfalarında göz gezdirmeye başladı. Kitap kokusunu çok sevdiğini hatırladı. Derin bir nefesle içine çektiği koku terapi gibi gelmişti, incinen ruhuna, yaralı yüreğine.

Raflarda göz gezdirirken okumadığı kitapların hayli fazla olduğunu fark etti. Her gün oradan defalarca, koşuşturarak geçtiğini ancak kitaplığın yerini dahi unuttuğunu sezinledi. Bulduğu boş dakikalarda da cep telefonunu alıp internetin büyümlü sayfalarına teslim olduğunu, kendini, yaşadığını unuttuğunu anladı. “Offf, ne yapıyorum ben,” diye geçirdi içinden. Ömrünü ailesine adarken kendini unutmuş olduğunu, benliğini sonsuz bir tutsaklığın içine bıraktığını idrak etti. Bir an, içine derin bir pişmanlık yayılıverdi. Tam da yüreğinin ortasında tuhaf bir alev belirdi.

Koridorun kenarında duvara yaslı vaziyette kaç dakika geçti bilinmez, sonra yavaşça yerinden kalkıp elindeki kitapla tekrar içeri geçti. Büyük, kocaman pencerenin perdesini kenara itip, önüne oturdu. Uzun ve uykusuz geçen bir gecenin ardından gökyüzü günle buluşmanın telaşına girmişti. Mum ışığı eşliğinde sayfaları okudukça eyvah çanları çalmaya başladı zihninde. Yeniden sıralandı gözyaşları kirpiklerinde. Bu defa düşündükleri vehimden öteydi. Unuttukları, pişmanlıkları depreşti garip yüreğinde. Geçip giden yılların izahını yapamıyordu kendine. Kitabın neredeyse yarısından fazlasını okumuştı. “Farkındalık” diyordu. Hiç bilmediği o farkındalık denen olguya erişiyor, ruhu, kendini keşfetme yolculuğuna doğru yol alıyordu. İçindeki manî olamadığı kıpırdanmalara anlam kazandırmaya çalışıyordu. İç çekti derin derin. “Nerden nereye?” dedi kısık

bir sesle. Astral bir seyahat gibiydi geçmişe giden düşüncelerinin yaptığı. Hayallerini, umutlarını, aşklarını, içinde sakladığı tatlı anılarını hatırladı. Hatırladıkça yüzüne çocuksu gülümsemesi yayıldı. Gülmeyi unutmuş çehresi hemen alışverişmiş gibi mutluluğun kispesine. Kitabın üzerinde gezinen parmakları sevgilinin tenini okşarcasına hasretle dolaşıyordu sayfalarda. Sona eren vuslat ılgıt ılgıt akıyordu yüreğine. Kitabı burnuna değdirip bir kez daha kokladı naifçe. Sonra yeniden süzölmeye başladı gözyaşları. Canını acıtan anıları depreşti bir anda. Hayalleri söndürülüp, hayatı çalınırken yaşadığı travmalar dizildi zihnine. Daralan göğsüne koydu elini. Derin bir nefes aldı. Panik atak denilen hastalık uzun zamandır aman vermiyordu ona. Pencereye yanaşıp camı hızla açtı. Nefeslerini dizginlemeye çalıştı.

Gökyüzü, kızılın en güzel haliyle dağıtıyordu bulutları. Güneş yeryüzüne can üfürüyordu ahenkli renkleriyle. “Ah ah!” dedi iç çekti, imkânsızlığa teslim ettiği geçmişini düşünerek. Tutsaklığını idrak edip, özgürlük; gerçek özgürlük denen o muhteşem olguyu nasıl elde edeceğini düşündü. Tekrar elindeki kitaba baktı. Kitabın adıydı, gerçek özgürlük. Kendi gerçeklerini ve özgürlüklerini sıraladı ardı ardına. Özgür olmadığını anlamak yine içini burktu. Özgür olmak için cesur ve akılcı olmak gerektiği anlatılıyordu kitapta. Gözlerini kapatıp, kısa süreli bir arayışın içine daldı. Gönlüne hiç uğramadığını, aslında bütün sorularının cevabının orada olduğunu fark etti. Dilin söylemediğini gönül söylerdi. Yıkık düşler ülkesine tutsak olmuş gönlünü, tutup çıkardı özgürlüğüne. “Sahi,” dedi heyecanla. “Sahi, ben neyi severdim?” dedi. Küçükken, minik parmaklarının defter ve kitapların sayfalarında gezinirken ki hazzı yakaladı. Her daim öğretmen olmak istediğini hatırladı. Birden irkildi, iri yeşil gözlerini yeniden açtı. Yüreğini sıkan o hin, pervasız düşünceleri pencereden dışarıya salıverdi.

Savruk düşlerin, kırık umutların arasından altın ışıltısındaki özgürlüğün anahtarını buluverdi, meczup ruhu. Dermansız telkinlerinin, tutmak isteyip de tutmadığı sözlerin uçtuğu söz yumakları arasından özgürlüğe çıkışın kapısı önündeydi. Ha düştü ha düşecekti gözyaşları yeniden. Nedenlerden ve nasıllardan sıyrılıp, umutlarına ve hayallerine sarıldı. Özgürlüğe çıkan kapının anahtarı okumaktı, hem de sayfalarca okumak. Hayatın okumaktan ibaret olduğunu anladı. Kitapları, insanları, doğayı yaratılmış her şeyi okumak... “Neden olmasın, neden üniversite okumayayım ki!” dedi çocuksu bir heyecanla. Herkese ve her şeye rağmen kırklı yaşlardan sonra da okunabileceğini hatırlatmıştı kucığında sıkı sıkıya sarıldığı kitap. Bakışları gökyüzünün mavisine odaklanmıştı. Artık maviydi sevdiği renk, çünkü özgürlük maviyle girmişti yüreğine, kasvetli gecenin siyahından sıyrılıp...

Sona İntizar

Bir Qadın

Bir ana sözünə həsrət bir qadın...
Gözləri özgənin qucağındadır.
Xəyalında qoyur körpənin adın,
Axan göz yaşları yanağındadır...

Bəsləyir, oxşayır xəyalən onu
Bələyin bağlayır, üzün oxşayır...
İçinə çəkir o körpə qoxsunu
Özü öz içində hönkür ağlayır.

Bir körpə gülüşə həsrət bir qadın
Sinəsi dağlardan çaram-çarpazdır,
Duymayıb həyatda “Analıq” dadın
Ömrü nə bahadır, nə şaxta-ayazdır...

Sülh İstəyirəm

İstəyirəm dünyamıza gözəllik,
Könüllərdə saf məhəbbət qurulsun.
Xoşbəxt olsun mələk üzlü körpələr,
Ürəkləri səadətdən yorulsun.

Şən gülüşlər ,nəğmə səsi batırsın,
Hər b sözünü, güllə baran səsinə.
El-obada gur tonqallar çatılsın,
Könüllərdə duyaq eşq nəfəsini.

“Savaş” sözü lüğətlərdən silinsin,
“Müharibə” əsla dilə gəlməsin .
Bu dünyamız məhəbbətə bürünsün,
Gözlərimiz kədər nədir bilməsin.

Toy-düynün səsi elə yayılsın,
Vaxt olmasın qüssə-qəm , nisgilə.
Dünya hər gün sülh marşına ayılsın,
Bağça-bağlar əsir olsun bülbülə.

Arzu istər, arzuları gül açsın,
Bağışlansın, qoy silinsin günahlar.
Xoş arzular dünyamızda dil açsın,
Bu dünyada məhv edilsin silahlar

Sənə Məhəbbətim Dənizlər Qədər...

“Ürəyə məktub” silsiləsindən (Atanur üçün)

II məktub

I

Sənə məhəbbətim dənizlər qədər!

Amma bunu demə sulara.

Sular qısqaqar sevgimizə.

Sənə olan eşqimi müqayisə etməyə reallıqda heç nə tapa bilmədiyimdən dənizi nümunə çəkirim. Gözlə görünən ümmanlıq nişanəsi olduğuna görə.

Yəqin ki, bu yerdə fikirləşəcəksən, göy səma daha genişdir. Nə üçün sənə olan sevgimi onun boyda demədim?

Göy mənim üçün həmişə sirli, müəmmalı olub. Milyon tonlarla ağırlığı olan ulduzlardan biri soyuq, biri isti olur. Bir də görürsən biri əriyir, itir, digəri doğur. Gah da çoxdan batmışın biri zühur edir, yenidən doğur. Harda gizləndiyini tapa bilmirsən.

Min illərdi yerdəkilər göyə üz tutublar, amma onu öyrənib qurtara bilmirlər ki, bilmirlər. Göy sirrini yerə vermirlər!

Əslində sən də bir az göy kimisən, ay mənim səmada yeni doğan parlaq, isti ulduzum.

Ulduzsan, amma ağ, sarı deyilsən.

Bir az göy kimisən - saf, təmiz, ülvi, şəffaf, həm də...

Həm də istisən, soyuq deyilsən.

Yeni doğmuşsan, əriyib, itən deyilsən.

Bir də sən yanmırsan ki, sönəsən.

Sən parlaq işıqsan, duyğularım nur götürür odundan.

Həm də bilirsən, səni niyə göylə müqayisə etmərim? Əslində ümmanlıq simvolu kimi yaxşı nümunədir. Amma göy üzündə Aydan, Günəşdən, Ulduzlardan sonra, yerlə göy arasında buludlar olur. Topa-topa, ağ, mavi, qara, boz... Hər rəngi var! Bir az da dalaşqandırlar. Bir-birlərinə acıqları tutanda əl atıb bir-birlərinin saçını yolurlar. Bu zaman ikisi, ya da üçü toquşub gur yağış yağdırıb yeri sulayırlar.

Acıq, hikkə onların içini boşaldar, məhv edər. Özləri də bilmədən çəkilib göy üzünü azad edirlər.

Amma biz insanlar yağışı buludların kədəri-

ni ifadə edən göz yaşları bilir. Biz də təbiətə beləlik, öz halımıza uyğun ad qoyuruq təbiətə gördüklərimizə.

Açığını bilsən, bir də niyə dənizə bənzətmirəm sənə olan eşqimi. Bəzən dəniz də mənə çox balaca gəlir.

Yadımdadı, keçən məktubumda yazmışdım ki, “Sevginin vahid tərifi yoxdur!” Onu bil ki, tərifi olmayanı ölçmək də mümkün deyil.

Sənə olan eşqimin başlanğıcı var, o da ürəyimdür. Ona görə həmişə adına Ürək deyirəm! Amma məcrası yoxdur.

Bir məcraya sığmayan aşar-daşar, harda ürəyinə yatan yurd-yuva olsa, ora girib gəcələr, qalar.

II

Bir dəfə dedin ki: “Səni beş-altı kainat boyda sevirəm.” Hardan tapdın o sözü, beş yaşın ola-ola? Biz hamımız bir kainatda bir zərreyik, sənə birinə sığışdıra bilmədin mənə olan məhəbbətini.

Doğrudan da səni dənizlər qədər sevirəm! Amma bunu demə dənizə. Heç bir çaya, gölə, əl-üzünü yuduğun axar suya, içdiyən bir qurtum çayı udan zaman onu pıçıldama öz ürəyinə.

Su hər sirri yazır ləpələrinə.

Sənə olan eşqimi nümayiş etdirmək fikrində deyiləm.

Yadımdadır, bizi tanıyan uşaqlar da qısqaqardı səni mənə. Yazıqdılar, qoy onların paxıllıq hisləri çıxmasın üzə. İnsanın paxıllığı üzünə çıxanda, eybəcər görünür sifət. Gəl ki, uşaqlarda paxıllıq hissi yarananda... Bunu onların həyatdan gözlədiklərini ala bilməmələri kimi başa düşürəm.

Hər dəfə sən məni qucaqlayıb öpəndə, gözücü baxırdım yanımdakı uşaqlara. Üzlərinde gülüş itirdi, məyus-məyus baxırdılar daşlaşan heykəlimizə. Sən boynuma sarılırdın, onlarısa, “kimsəsizliyin” soyuq qolları qırmaqlayırdı. Bir az da büzüşürdülər, donurdular durduqları torpaq üstə. Bir az da boyunları

bükülürdü, əyilirdi çiyinləri üstə. Bu səhnə hər gün olurdu, dəfələrlə. Ən azı bir həftədə altı dəfə mən işdən gələndə. Küçəmizin başındakı yola qaçardın. Tökərdin qucağındakı oyuncaqların hərəsin bir tərəfə. Niyə də tökməyəydin? Ən böyük oyuncağın özü gəlirdi yanına, öz xoşuna, öz ayağı ilə. İstədiyini kimi əylənəcəkdin. Hansı uşağın səninki kimi canlı kuklası vardı? Boyu da bir altmış altı santimetr.

İstəyirsən, sənə yeni nağıl danışım? Dinmirsən. Baxışların donub qalıb o balaca çərçivənin o üzündə. Hər dəfə başım üstündəki şəklinə baxanda bu sualı verirəm. Dinmirsən, mən də üzümü yana tutub özümə təsəlli üçün deyirəm: “İstəmirsən, eybi yoxdur. Danışmıram, amma yazacam. Sən də nə vaxtsa onu oxuyacaqsan.”

Yadımdadır, hər gün məndən küsərdin. Elə hər şey üstündə. Sənə nə var ki, hər şeydən su çəkirsən, çox incəsən. Mənim ən adi sözümlü, baxışımı bağışlanmaz günah üçün əlində silah edərdin. Sonra da ürəyin dözməzdi. Yanıma gəlib deyərdin: -İstəyirsən, sənə barışım?

Deyərdim: - Hə!

Bu yerdə sən sorğuna “yox!” demək olardı mı? Mənim dilimdən çıxan hər hansı “yox!” kəlməsi bizim aramızda yersiz başlanan yeni vətəndaş müharibəsinin başlanması üçün səbəb ola bilərdi. Mənsə dincliyi sevən, sakit dünya inamı ilə yaşayan bu dünyanın kirayişiniyəm.

Mənim “hə” yimdən sonra deyərdin:

- Yaxşı, bağışlayıram, amma bir şərtlə...

- Nə şərtli elə!

- Axşam yatanda nağıl danışarsan.

- Yaxşı, - deyərdim.

- Təzə olsun...

- Yaxşı!

- Böyük olsun!

- Yaxşı...

- Lap böyük, gec qurtarsın.

- Yaxşı, - deyərdim.

- Bilirsən, - deyib, göz bəbəyinə güc-bəla ilə sığan yumru, qara gözlərini mənə zilləyib deyərdin:

- Elə nağıl olsun ki, nə qədər danışsan, qurtarmasın.

- Yaxşı!

İstədiyini qopartdığın üçün ürəyin sakitləşərdi. Amma yenə də üzünə salıb tələbini artırardın. Mənim “yaxşılarım” sənə imkan

verərdi, mənə tam mənimsəyəsən. Elə ona görə də deyərdin...

- Onda ikisini danışarsan.

Təzədən bir də o sözü, başıma bəla açanı təkrarlardım: - Yaxşı!

Bu sözü deyərdim ki, gedib oyuncaqlarınla oynayasən, mənə də rahat buraxasan.

Amma gecə... Hə, indi barışdığımız gecədən danışacam! Sən gecə baş verən həngəməyə bax. Bir nağıl danışardım, təzə, böyük, uzun, maraqlı... Bir sözlə, sənə nağılla bağlı təyin etdiyini bütün normalar orda ödənirdi. Axırda da qəhrəman od saçan zümrüd quşunun üstündə qaranlıqdan işıqlı dünyaya çıxardı. O, döyüşüb azadlığını qazanan kimi göydən çox yox, cəmi üç alma düşərdi. Çox vaxt da imkan verməzdin onları ədalətlə bölüb qurtarım. Bu yerdə deyərdin:

- Hə, yaxşı idi. Sabah bunu yenə də danışarsan.

Sabahkı gecəm artıq bu gündən ismarlardı.

- İndi ikincisini danış!

- Yorulmuşam, qalsın o da sabaha.

Səni yatmaq üçün dilə tutardım, ay mənim dilbilməz Ulduzum! Sənin heç ağına gəlməzdi ki, bu təzə, uzun, böyük, maraqlı nağılı sən barışib, yatağına girənə qədər bir təhər uydurmuşdum. Daha beynimin imkanı çatmamışdı ki, ikincisini düzübqoşam. Nağılın yaranma mərhələsi sənə üçün əsas deyildi, əsas o idi ki, mən danışmalıydım. Yerdən durub göyə çıxmalıydım. Gah zümrüd quşu olurdu, gah ağ qoç. Özünü kü bildiyini nağıl qəhrəmanını axır ki, yerə endirib onun xoşbəxt yaşaması üçün hər şeyi etməliydim. Özü də hamısını bir gecədə!

Bu yerdə sənə gur səsin yenə bomba kimi qulağımın dibində partladı:

- İstəyirsən, səni yenə cəzalandırım? Yaxşı olar səndən küsüm?

- Yox, istəmirəm.

- Sən mənə niyə aldatdın?

Bunu deyib, güc verərdin göz yaşına.

- Sən iki nağıl boyun almasaydın, mən heç sənə barışardım?

Təkliyi mənim üçün ən ağır cəza seçmişdin. Çünki sən özün də tək olanda qura bilmirdin oyunlarını.

Təklidən qorxanı, təklik doğrudan da cəzadı, həyatı dərk etməyən üçün!

III

Sudan qorxuram, ümmanlıqdan yox! Ümmanlıq öz halı ilə çaşdırmaz adamı. Amma onun ayrı ayrı damlası olan su, bir halda qalmır. Dünən maye olan, sabah buz olur. Yapışır laylay, üstündən sürüşdürüb atır adamı, soyudur bədənini. Amma bu gün bir buxar, qaz kimi uçar başın üstündən. Hazırdır hər məqamda bişirə səni.

Halı dəyişkən olana etibar etmək olmaz. Onun üçün də deyirəm, sirrini pıçıldama heç bir suya.

IV

Ayrılıq sözünə nifrət edirəm.

Sevmirəm o sözü, sevmirəm, səni dənizdən, göydən, aydan, bütün ümmanlıqlardan çoxçox, lap çox sevdiyimə görə!

Sənə bir yalan demişəm. Amma yəqin ki, təzədən sənle birgə olana qədər onu sənə deməyəcəm. Desəm, o kədəri bir də yənidən yaşayacam. İndi də bu haqda düşünəndə, əlim əsir, gözlərim dolur. Qələm hərəkət etmir sətirlər üstə... Amma nə olursun ağlamayacam. Çünki bütün sular yeraltı, yerüstü çaylar, hansı səmtdən, ünvandan axmaqlarından asılı olmayaraq, axırda hamısı dənizə qovuşur. Bir-birini tapıb, içəiçə yaşayırlar.

Göz yaşımnda düyünlənib, o kədər, o sirr, o sənə dediyim yalan. Təkcə onu deyirəm ki, sənə yalan deməklə, səni rahat salmaq istəmişəm.

İlk dəfə Bakı-İstanbul təyyarəsində dərk etdim ayrılıq kəlməsini. Son dəfə sənin yanına gələndə səfər üçün seçmədim o yolu. Elə bilirəm, bu istiqamətdə uçan bütün təyyarələr, quşlar, ayrılıq daşıyır qanadlarında.

Sənin yanına gələrkən yolumu dəyişdim. Aldatdım ayrılığı. O qalmışdı İstanbul-Bakı səma yolunda. Məni gözləyirdi, tapıb girsin ürəyimə. Sonra sənle görüşəndə, ucsun nazik, uzun kirpiyinə.

Qıymadım! Ayrılıq həmişə yaş olub süzülür gözlərindən, isladır kirpiklərini.

Bütün sular axıb dənizdə birləşir. Axı dəniz dünyanın ən böyük çökəyidir...

İndi bildin, niyə duzludu dənizin suyu?

İnsanların göz yaşı, buludun kədəri, çayların içini boşaldan suları, hamısı orada birbirinə qovuşub. Ayrılıqdan yaranıb o ümman.

Elmira Mahalqızı

Şairin Məhəbbəti

Mən günəşə bənzədirəm şairin tellərini,
Günəşin də bu torpağa eşqi məhəbbəti var,
Çiçəklərə bənzədirəm şair şeirlərini,
Hər çəmənin öz ətri, canlı təbiəti var...

Buludlara bənzədirəm şairin gözlərini,
Şair şerə dolanda dəniz kimi çağlayır,
Deryalara bənzədirəm şairin ürəyini,
O, sonsuz ümidləri ümidlərə bağlayır.

Bu torpağa bənzədirəm şairin nəfəsini,
Onun odlu ürəyi daima xalqı anır,
Mən silaha bənzədirəm, şairin qüvvəsini,
Sədası zülmətlərin qoynunda işıqlanır!

Bu həyata bənzədirəm şairin tövhəsini,
Şeirinin avazında duyğuların rəngi var,
Ruhu dilə gətirən könül ilahəsinin,
Baxışında baharın ,payızın ahəngi var...

Kainata bənzədirəm şairlərin qəlbini,
Doğulmamış günəşin də göy üzündə izi var,
Sahillərə aparır o, yelkənsiz gəmini,
Günəşli səhərlərin çağlayan dənizi var...

Səfərlərə bənzədirəm şair qələbəsini,
Hər misrası tarixin şanlı salnaməsidi,
Hünərlərə bənzədirəm Haqqın susmaz səsinə,
Şair yer ilə göyün cazibə qüvvəsidi...

Sənin Tilsiminə Düşmüşəm Yenə

Yenə də sənsizəm, sənsizəm, gülüm,
Sənsiz bu həyatın mənası yoxdur.
Könlümdə açılan şeir dünyamı,
Güzgütək göstərən aynası yoxdur.

Mənim varlığımısan, qoy bilsin hamı,
İnsan yaşayarmı ruhu olmasa!
Sən mənim ömrümsən, gülümsən, canım
Bir can yaşayarmı nəfəs almasa!

Özüm də bilmirəm nədəndir belə,
Ruhumu almısan əlimdən mənim.
Mələksən, şeytansan bilmirəm, nəsən,
Ağlımı almısan əlimdən mənim.

Yenə yaşanılan ömür yolunda,
Səni düşünürəm hər zaman, hər an.
Kaş ki, sən özün də baxıb biləydin,
Hazıram uğrunda qoymağa bir can.

Sevgimiz dillərdə dastan olandan,
Sevinc sənə düşdü, göz yaşı mənə.
Görəsən, bu duyğu nədir ki, belə,
Sənin tilsiminə düşmüşəm yenə!

Mələk İsmayıl

Ordumuz

Türkü tərpedənin vaydır halına,
Aslanlar yetirir mənim torpağım.
Ox olub düşmənin gözüne batır,
Cənnət məkan olan aranım, dağım.

Oğullar düşməni ot kimi biçir,
Addım-addım alır doğma torpağı.
Keçilməz sədləri quş kimi keçir.
Düşmən sinəsinə çəkirik dağı.

Səbr edib dözmüşük nə qədər olar?
Dövlət yaradıblar dövlət içində.
Başımıza bəla oldu diğalar.
Yurd-yuva dağılıb görün nə gündə?

Günahlar hamısı özümüzdədir,
Onları keçirdik yuxarı başa.
Xocalı dağ oldu gözümüzdədir,
Alçaqlar etdiyi həkdir yaddaşa.

Hal-hazırda döyüş gedir Şuşada,
Siçovultək qazıb yerə giriblər.
Necə yaşayıblar, onlar burada?
Biz qayıdacağıq, yaxşı biliblər.

Halal eyləmirik çörəyimizi,
Keflə yaşadılar yaxşı yerlərdə.
İndi qoruyuruq vətənimizi,
Ağıl ucbatından düşdülər dərdə.

Paşinyan Şuşada yallı gedirdi,
İndi görürlərmi, qeyrətimizi?
Bizə acıq verir hallı gedirdi,
Artıq bitiririk söhbətimizi.

Hər kəs qayıdacaq yurda, yuvaya,
Dünyaya yayılıb səs-sorağımız.
Ehtiyac yox idi qanlı davaya,
Nəfəstək yaxındır Qarabağımız.

Ali Baş Komandan əmrini verir,
Heydər davamçısı, Heydər oğludur.
Siyasət sulayır, fikir çevirir,
Hünər meydanında yolu doğrudur.

Mələk qanadlanır uçur havada,
İlhamla irəli gedir xalqımız.
Zəfər çalacağıq biz bu davada.
Şanlı səhifələr yazır Ordumuz.

İlahə Allahverdiyeva

Əsərləri ilə Fikir Dünyamızı Aydınladan Sənətkar

Sənətkarın böyüklüyü yalnız əsərlərinin dərinliyində, yüksək bədii səviyyəsində deyil. Əgər onun yaradıcılığı cəmiyyətin həyatında mühüm rol oynayarsa, böyük bir mərhələ təşkil edirsə, mədəniyyət hadisəsinə çevrilibse o zaman böyük sənətkar olur. Türk mədəniyyəti coğrafiyasının unudulmaz yazıçılarından olan Çingiz Aytmatov da belə sənətkarlardandır.

Əsində türk mədəniyyəti coğrafiyasının iki böyük Çingizi var: qərbdə Çingiz Dağcı, şərqdə Çingiz Aytmatov. Mədəniyyətimizdə “şərq” və “qərb”in əhəmiyyəti böyükdür. Əsərlərlə şərqdən qərbə axınlar olub. Bu eyni zamanda Türk qövmlərinin eyni mədəni mühitdə görüşməsi deməkdir. Əgər “Əlvida Gülsarı” və ya “Gün var əsrə bərabər”dən başlayıb “Badam budağından asılı bəbək” yaxud da “Onlar da insandı” ya qədər getsək mədəni mühitdəki o görüş əsl mahiyyətini qazanmış olar.

Türk dünyasının bu gün ən böyük ehtiyacı coğrafi məsələlərə baxmayaraq, mədəni sərhədləri aradan qaldırmaqdır. Çingiz Dağcı və Çingiz Aytmatov Dunayla Sırdərya bir-birinə qovuşmuş kimi görülsə, yəni siz onların əsərlərini və fikirlərini mənimsəyərək qovuşdursanız o böyük coğrafiya sözün əsl mənasında “mədəniyyət coğrafiyası” olar. Onlar yazdıqları əsərlərlə bir yandan həm siyasi həm də mədəniyyət tarixi olaraq böyük bir tarixi bizə xatırladır, bir yandan da xatirələrimizin və yaddaşımızın ən ağırlı hissəsini təşkil edən türk xalqlarına qarşı törədilmiş görünməmiş qəddarlıqları dünyanın gözləri önünə sərtilər. Bu gün mən bu iki nəhəng sənətkardan yalnız birinin-Çingiz Aytmatovun yaradıcılığına qısa bir nəzər salmaq istəyirəm.

Qırğızlar da belə bir deyim var: “Canavar öz qidasını yoldan əldə edər və ya qurdu ayaqları bəsləyər.” Bizlər üçün bəslənmək M.Ə.Sabiri, C. Məmmədquluzadəni, Nizamini, Füzulini

və adlarını saymaqla bitməyən başa ziyalılarımızla yanaşı Akifi, Yəhya Kamalı və digər türk mədəniyyətini təbliğ edən yazıçıların da əsərlərini oxumaqdır. Çünki yalnız həmrəy olmaqla, eyni fikir ətrafında birləşməklə güc əldə etmək olar. Həmrəy olaraq ciyin-ciyinə verməyin nə qədər vacib olduğunu çox aydın bir dillə izah edən məşhur deyim də söyləndiyi kimi “Tək ağacdan meşə olmaz”. Könülləri, fikirləri, hədəfləri birləşdirənlərdən olun deyə nəsihət edib atalarımız. Aytmatovun “Çingiz xanın ağ buludu” povestində buludun Çingiz xandan niyə küsdüyünü anlama bilsək tək ağacın meşə olmayacağını daha yaxşı başa düşərik.

Çingiz Aytmatovun ən bariz xüsusiyyətlərindən biri milli olanı kəşf edərək onun arxasına ümumbəşəri dəyərləri qatmasıdır. Həsərət ümumbəşəri bir duyğudur amma İssık-Göldə üzən ağ gəmidə atasının gedib gəldiyini xəyal etmək və bu xəyalın üstünə ata həsərinin romanını inşa etmək milli duyğu yaratmaq mənasını verir. İlk orta ali təhsilini baytarlıq sahəsi üzrə alan Aytmatov öyrəndiklərini yerli mədəniyyətlə birləşdirərək demək olar ki, bütün əsərlərində heyvan qəhrəmanlarına yer verib. “Əlvida Gülsarı”dakı Gülsarı (aygır), “Ağ gəmi”dəki Buynuzlu Maral Ana, “Gün var əsrə bərabər”dəki Qaranər (dövə) və Sarala (at), “Dişi qurdun yuxusu”ndakı Əkbər (qurd) və Taşçaynar (qurd) və başqa heyvanlar yazıçı tərəfindən insan qəhrəmanları qədər yaxşı tanınaraq ustalıqla qələmə alınmışdı. Onların bəziləri zəngin mifoloji arxa fona da sahibdir. Elə məhz “Ağ gəmi”nin “Buynuzlu Maral Ana”sı Qırğızıstanın dirçəliş əfsanəsindən götürülmüşdür. Əsərdə bir nağıl qəhrəmanı kimi yerləşdirilmiş Buynuzlu Maral Ana Qırğız cəmiyyətinin dəyərlərini əks etdirən fərdi arxetipdir. Nağılda Enasay çayı sahilində yaşayan qırğızların mərəz qaldığı soyqırımdan geridə

qalan biri qız və biri oğlan olan iki uşağın İ-sık-Göl sahillərində məskunlaşaraq yenidən Qırğız cəmiyyətini yaratmalarından bəhs edir. Burada yazıçı milli olan bir hadisəni bəzi simvollarla ümumbəşəri səviyyəyə qaldırır. Burdakı Maral obrazı azadlığı əlindən alınan türk boylarının müstəqillik simvolu olaraq qarşımıza çıxır.

Çingiz Aytmatovun bütün dünyada geniş əks-səda doğuran “Gün var əsrə bərabər” romanı ürəkləri parçalayan, tükkləri ürpərdən bir fəryaddır. Amma ümitsiz bir çırpınış deyil, əsarətə, zülmə, sürgünə qarşı meydan oxumaqdır. Yazıçı bu romanında insanı yox sayaraq robotlaşdırmaq istəyən sistemin nə üçün çökməyə məhkum olduğunu böyük ustalqla göstərməyi bacarmışdır. Bu əsər dövrümüzdə də öz aktuallığını qoruyub saxlayır. Çünki bu gün bir çox xalqların dilinə, mədəniyyətinə qadağalar tətbiq olunduğunu, tarixlərinin təhrif edilərək yaddaşlarının məhv edilməyə çalışıldığına şahid oluruq. Öz soyundan, kökündən, milli və mənəvi dəyərlərindən, uzaqlasdırılan xalqlar “manqurdaşdırılmağa” məhkum olunur. “Gün var əsrə bərabər” əsəri inkar və məhv etmə siyasəti ilə qarşı-qarşıya qalmış bütün xalqların özləri üçün nəse tapa biləcəyi çox dəyərli romandır.

Çingiz Aytmatovun əsərlərinin çoxunu ata yurdunun dastanlarıyla, əfsanələriylə qidalandırır. Onun yaradıcılığı mifoloji materiallarla zəngindir. Mifologiya isə xalqların əsirlərin süzgəcindən keçmiş və bir çox yönüylə mücərrəd bir hal almış subyektiv tarixidir. Aytmatov bundan uğurla istifadə etməyi bacarmışdır. O, yalnız bir Qırğız yazıçısı deyil bütün türk dünyasının unudulmaz sənətkarıdır.

Aytmatov indi “Atabeyit” də əbədi yuxusundadır. Əsərləri isə mədəniyyət coğrafiyamızın ən parlaq məşəllərindən biri kimi fikir dünyamızı aydınlatmağa davam edir.

Songül Özel

Azade

Gözlerim
Gönlünün kanatlarına takılmış
Bir kuş mudur
Uçar da uçar melekutta
Kanatlardan, gökyüzündən azade

Ellerim
Aşk kervanına takılmış
Bir garip yolcu mudur
Yürür de yürür yemyeşil sahralarda
Ayaklardan, izlerden azade

Dilim
Sühan ile vuslata doludizgin koşan
Bir suskun yürek midir
Susa susa konuşan sohbet iklimlerinde
Heceden, cümleden azade

Kalbim
Kavrulduqça daha da alevlenen
Bir özge ateş midir
Gözyaşı içinde yana yana bekleyen
Sudan, deryadan azade

Səidə Əliyeva

Asta Çal, Qoy Pərvazlansın “Vağzalı”

“Cəngi” çal, pərdə-pərdə havalansın,
Ürəklərin sarı simi titrəsin.
Sədası mərd igidlər haraylasın,
Zəfər, hünər, qələbəyə səsləsin.

“Baş Sarıtel” çal, göylərə ucalsın,
Eşidənlərin ruhunu oxşasın.
Nələsindən uçan quşlar dayansın,
Qərib durna qatarı lələk salsın.

“Kərəmi” çal, alovlansın külü də
Dünya nağıl sevənlərin gözündə.
Arzu, ümid hər açan səhərində
Xəyal qursun məhəbbət aləmində.

“Yanıq Kərəmi” sarsıtsın varlığı,
Gilə-gilə əritsin daşı, dağı.
Qol götürüb oynayan el qınağı
Asta çal, qoy pərvazlansın “Vağzalı”,
Məclislərdə “Tərəkəmə”, “Qaytağı”.

Ərköyün Təbəssümlü Ev

Bugün bir dostumun həyat hekayəsini Sizə yazmaq istəyirəm. Bəlkə bu hekayə qəhrəmanının yaşadığıları Sizlərin taleləri ilə üst-üstə düşəcək, bəlkə də yox. Bəlkə oxuyub sevecəksiniz, bəlkə də sevməkdən əl çəkəcəksiniz. Sadəcə demək istəyirəm ki, Sizi sevəni ömür boyu sevin. Heç yalnız buraxmayın.

Bulud çayın qırağında oturub əlinə yığıdığı xırda daşları hərdən suya atır, hərdən də doluxsunub göz yaşlarını içinə axıdırdı.

Bir neçə dəqiqə sonra kənddən maşın siqnalları eşidildi. Bəli bu toy- Gəlin Getdi məclisinin səsidi. Hamı şadlanırdı, sevinirdi. Bulud isə etinasız halda başını qaldırıb gedən maşın karvanına dalğın nəzərlərlə baxdı və yenə də əvvəlki halına qayıtdı. Bir dəfə də başını qaldırıb baxdı, artıq maşın karvanının son iştirakçısı da gözə görünmədi. O bu dəfə özünü saxlaya bilmədi, dərinəndən bir ah çəkdi, elə ah ki, dağları, daşları göz yaşına qər q elədi. Elə ah ki, səmanı ağlatdı. Bayaqdan içində qaynayan vulkan püskürdü, səsi yetdiyi qədər qışqırdı... Sanki sinəsindən ürəyini ayırdılar. Birdən susdu...Sadəcə göz yaşları içərisində boğulmağa başladı...

Gözlərindən süzülən yaşla sanki bütün ümidləri axıb gedirdi. Elə bil köksündən can ayrıldı. Bulud bu gün çox ağladı, çox...Nəhayət axşama doğru gözlərini silib yerindən qalxdı. Əllərini, üzünü çayda yuyub evə yolandı. Sakitcə həyəətə girib öz otağına qalxdı. Qapını bağladı... daha göz yaşları axmırdı. Yerində uzanıb gözləri tavana zillənmiş halda donub qaldı və beləcə yuxuya getdi.

O gündən qəlbinə daş bağladı, sevməyəcəyinə dair and içdi.

Aradan xeyli zaman keçdi. Onu da deyim ki, Bulud xüsusi bacarığı sayəsində daşlardan müxtəlif fiqurlar hazırlayırdı, xüsusilə də çay daşlarından. Daşlar onun lal sirdaşlarıdır. O hazırladığı əsərlərini emalatxanasında saxlayırdı. Universitetə sənəd versə də qəbul ola bilməmişdi. Amma onun məktəb dostu Ramil tələbə idi. Onların dostluğu davam edirdi.

Yay tətilinə buraxılan əksər tələbələr kimi Ramil də dərslərin stresini kənddə dincələrək atmaq üçün kəndə gəldi.

Ramil kəndə gəldisə demək Buludun emalatxanasına baş çəkəcəyi mütləqdi. Ramil artıq emalatxananın önündədi, Buludu gözləyir. Bulud gəldi onlar görüşüb oturdular çay içməyə...Söhbətləşməyə başladılar.

-Bulud, maşallah, heç dincəlməmişən ki...Nəisə sənə daha çox gec verib hə? -deyə Ramil əsərləri işarə etdi.

-Yox. Ramil, sadəcə olaraq bu müddət ərzində zamanımı keçirəcək, dərdləşəcəyəm ortağımla bir az çox vaxt keçirmişəm.

Söhbət əsnasında Ramil dostuna şəhərə gəlməyi, qalıb işləməyi təklif etdi.

-Bulud, düzdür, əsərlər yaradırsan, amma bundan çörək pulu çıxmır. Gəl gedək şəhərə, mənimlə qal, işlə. İş axtarıb taparıq.Gəzərsən, gözün, könlün açılar. Qalmısan daşlarla dərdləşə-dərdləşə. Gəl gedək bir az da insanlarla dərdləş.

O öncə bu təklifə həvəslənsə də sonra nəisə düşünüb imtina etdi.

-Ramil, qardaşım, bura mənə daha xoşdur. Burada özüm oluram.Şəhər mənlilik deyil. Qoy arzusunda olanlar yaşasın orda.

Sonuncu cümləni sanki iztehzə ilə dedi... Elə bil kiminsə acığına gəlsin deyə söylədi...

Şəhər mövzusu Onu sanki xatirələrə, keçmişə qaytardı bir anlıq da olsa. Orda yaşadıklarına dərin bir nifrətlə dedi son cümləni sanki...

Axşamədək birlikdə olan dostlar doyunca söhbət etdilər. Üç aylıq tətill müddətində Ramil hər gün emalatxanaya gəlir və əksər hallarda şəhərə getməyi ortaya atırdı. Ramil çox pis olurdu. Onun ən yaxın dostu özünə qapanıb, məhvə gedirdi. Əlindən heç nə gəlmirdi...

Hətta zarafatla da Buluda: -gəl gedək eynin açılar, şəhər cənnətdi, orda hurilər dolanır. Ay avam, bu nə gündü, burda səni heç cinlər də xatırlamaz"-deyirdi.

Sentyabr ayı gələr-gəlməz bütün tələbələr şəhərə üz tutur. Ramil də hamı kimi.

Dərslərin başlamasından on gün keçmişdi. Ramil tələbə yoldaşları ilə yeməxanada oturmuşdu. Birdən uşaqlardan biri sərgi keçirilməsi haqda elan gördüyünü dedi.

Hamı birdən:

-Hə nə olsun, belə sərgi tez-tez keçirilir də" -dedilər.

Tələbə oğlan:

-Elə deyilə, bu məsələdə diqqət çəkən məqamlar var. Sərgi Əl əməyindən hazırlanan əsərlərin sərgisidir. Özü də bizim rektorun qızı keçirir"- deyə sözünü yekunlaşdırdı.

Ramil sanki yuxudaydı oyandı, yerindən qalxıb elanla

maraqlanmaq üçün bufetdən çıxdı. Xəbəri dəqiqləşdirdi. Dərhal dostuna xəbər etməyi qərarlaşdırdı.

İnanmağına bircə mane olan sərgi rəhbərinin birinci kurs tələbəsi olması idi.

Univestitetdə hamı: - “papanın gül balasıdır, o edər. Atasının əlində su içmək kimidir, özü edir, qızının adına yazır” -deyə dedi -qodu edirdilər.

Dərsdən sonra Ramil Buluda zəng vurdu. Vəziyyəti ona izah etdi. Buludsa qalib gələcəyinə heç inanmadı. Sadəcə olaraq dostunu qırmamaq səbəbiylə razılıq verdi. Ramil şənbə günü əsərləri kənddən gətirdi. Sərgidə onun da əsərləri yer aldı. Üzərində “Ə” hərfi yazılan daş ürək” əsəri bütün sərgi iştirakçılarının diqqətinə səbəb oldu. Sərginin ən yaxşı əsəri də məhz “ Daş ürək” oldu. Bulud gəlmədiyi üçün mükafatı Ramil aldı. Tədbir qurtardı və hamı getdi. Sərginin rəhbəri Əsma hələ də “Daş ürək”-dən gözlərini ayıra bilməmişdi. Sakitcə oturub seyr edirdi.Əsərin mənasını anlamağa çalışırdı. Qız sanki daşa ilk baxışda vuruldu. Əsəri yaradanın ürəyini sevdi.

Hər gün sərgi salonuna gəlib saatlarla əsəri izləyirdi. Yeni mənalara kəşf edirdi, daha çox sevirdi. Daşlaşan ürəyi.. Öz-özünə xəyallar qurmağa başlamışdı artıq.

Daş ürək ... Daş var üzərində gül bitər, daş var içindən bulaqlar qaynar, daş var sadəcə daş... Fikirləşirdi və cavab axtarırdı sual dolu nəzərləriylə...

Əsma daşın üzərindəki Ə-yə görə bəlkə bir az daha çox sevdi.

Günlər keçdi. Əsma sənətkarı görmək qərarına gəldi. Təkrar sərgi təşkilini atasına təklif etdi. Atasını:

-Qızım yenilikçi ol, çalış əvvəlkindən heç nə olmasın, yoxsa heç kimin marağı olub gəlməz ha”- deyib xatırlatdı.

Sərginin vaxtı dəqiqləşdi.Bu dəfə qəsdən əsər müəlliflərinin iştirakı vacib şərt kimi qeyd etdi.

Ramil bu dəfə də Buluda xəbəri çatdırdı. Bulud o zaman kənddə deyildi. Qonşu rayonda usta kimi işləyirdi. Villa tikirdi. İştirak etməyəcəyini bildirdi.

Qəbul başa çatdı. Lakin nə Ramil, nə də Bulud adlı şəxs qeydiyyatdan keçmədi. Əsman üçün artıq sərgi marağını itirdi. Atasında aparıcılığı başqasına həvalə etməyi xahiş etdi. Atasını razılaşdı.

Sərgini aparacaq qız Ramilin xoşuna gəldi və onunla sərgi sonrası həmsöhbət oldu.

Yay tətili yenidən başladı. Artıq Buludun işlədiyi vildada demək olar ki, son tamamlama işləri qalıb. Evin sahibi ay ərzində ən azı iki dəfə baş çəkib onların ehtiyaclarını təmin edirdi.Buludun mədəniyyəti, öz işinə can yandırmağı, xüsusilə də villanın tikintisində yeniliklər

etməsi, standart daşlara müxtəlif naxışlar vurması ev sahibi Zakir əminin çox xoşuna gəlirdi. Burda hamı Zakir əminin xətrini çox istəyirdi. Kəndə yeni köçməsinə baxmayaraq qonşuları ilə olduqca səmimi münasibət yarada bilib.

Bulud bu həyatda yeganə dayağı olan nənəsi Ziba xanımla yaşayırdı. Nənəsini də itirəndən sonra artıq qonşu rayonlara işləməyə gətirdi.

Əsma son dəfə öz doğum günündə və yeni evlərinə də sərgi keçirmək qərarını atasına söylədi. Sərgi yeni evlərində keçirilsin istədi Əsma. Ata razı oldu. Əsma ilk sərgidən yalnız “Daş ürəyi” gətirdi. Atasını evlərində təmir tikinti işini aparıcıların hamısını tədbirə dəvət etdi.

Bulud sərgi günü adi geyimdə gəldi. Zakir əmi əslində Armilin rektoru idi. Bulud özüylə heç bir əsər gətirməmişdi, birindən başqa.

Zakir əmi hər dəfə bu evi sevimli qızına hədiyyə edəcəyini söyləyirdi ustalara. O qızının dəyərliliyindən, onun necə sevimli olmasından danışanda heç kim inanmazdı ki, söhbət 19 yaşlı qızdan gedir. Bəlkə də o evin yeganə övladı olduğu üçün bu qədər sevimli idi.

Zakir əminin sözlərini nəzərə alaraq Bulud, kiçik meymun hazırlamışdı daşdan üzərində Ə hərfi.

Sərgi zamanı hamı bir-biriylə tanış olmağa başladı. Bulud meymunu vermək üçün qızıcığazı gözləyirdi. Gözlərinə inanmadı. Zakir əmi qızını qonaqlara təqdim edəndə qəşəng, ucaboy, sarışın bir gənc xanım olacağını Bulud gözləməirdi. Onun ağzı açılı qaldı heyranlıqdan“Necə də gözəl qızıdır”- deyər xəyallarından süzülür Əsmanın surəti. Sonra tez özünü danladı. Olmaz deyər. Sərginin sonunu səbirsizliklə gözlədi. Əlindəki meymunu gizlətməyə çalışsa da alınmadı. Əsma gördü. Lakin yaxınlaşmadı. Hiss etdi ki utanır.

Tədbirin sonunda Bulud meymunu masanın üzərinə qoyub getdi.

Kəndə gəldi. Nənəsinin evinə. Tək yaşadığı mənzil onu üşütdü.Qərar tuta bilmədi burda. Getdi emalatxanasına. Öz dünyasına. Əsərlərinə baxdı. İlk məhəbbətinə -onun ürəyini daşa çevirən qızın şəklinə baxdı. Göz yaşlarını saxlaya bilmədi. Oradan çayın kənarına gəldi. Qocaman bir ağac var idi orda minlərlə sevgilərə şahidlik etmiş. Dərdinin qaysağını qopardı yenə. İlk məhəbbəti gözlərinin önündə gəlib durdu. Yaşadıqları xoş anlar və... son...

İçində “niyə? niyə” -deyə bağırıltılı suallar bir-birini izləməkdə idi. Dərdləri ilə baş-başa satlarla qaldıqdan sonra ordaca yuxuya getdi.

Sarışın gözəlin gözlərini ona dikmiş halda qarşısında durduğunu görüb yuxudan diksindi. Baxdı ki, ətraf

zölmət qaranlıq, bayırda heç kəs yoxdur, ulaşan çaqqallardan, hürüşən itlərdən savayı. Durub üstünü çırpıb evinə qayıtdı. Əllərini yuyub çay qoydu. Çay içəndən sonra nənəsinin hər gün oxuduğu “Qurani-Kərimi” açıb oxumağa başladı. Oxuduqca sanki ayələr ruhunu sakitləşdirdi. Gərginliyi keçdi. Sonra nənəsinin namaz sütrəsini götürüb namaz qıldı. Dugasında da ən çox səbr istədi.

Əsma meymunu götürüb baxdı. Üzərində Bulluddan balaca Ə-yə hədiyyə yazılmışdı. O özlüyündə anladı ki, Bulud “Daş ürəyin” sahibidir.

Bir dəfə evin daşlarını nəzərdən keçirərkən Əsma möhtəşəm, böyük bir sənət əsərinin şahidi oldu. Atasını çağırdı...

Evə öndən baxanda üzərindəki naxışlarla sanki erköyün qızın təbəssümünü, kənardan baxanda isə incikliyini əks olunduğu aşkarca görünürdü.

Əsma bu möhtəşəmliyi hamıya nümayiş etdirmək üçün dostlarını, ötən sərgiyə dəvətliyəni çağırdı.

Ötən bu günlər ərzində Bulud sərgidə düşdüüyü vəziyyəti xatırlayıb gülürdü. Böyük qıza balaca meymun hədiyyə etmişdi...

Getdikcə sanki Əsma Buludn daşa çevrilən qəlbini həyata qaytarırdı. Özündən bixəbər Əsma onun ruhuna xoş gəlirdi, bağlanırdı sanki. Amma ürəyinin təkrar daşlaşmağından qorxurdu Bulud. Amma sevgi ağılı dinləmir ki...

Əsma qonaqları şəxsən özü çağırdı. Buludu isə atasından xahiş etdi ki çağırınsın.

Budur artıq qonaqlar yığışıb. Hava da olduqca sərin. Evin ətrafında çiçəklər açılıb. Tədbiri başlamaq olar.

Tədbir başladı. Əsma qonaqları bağa dəvət etdi. Ardınca ən möhtəşəm sənət əsərini təqdim etdi. Sadəcə mükəmməl bir iş idi.

Zaman keçdi Buludla Əsma ötən vaxt ərzində tez-tez bir ortama gəldilər. Bulud imtahanızsız universitetə qəbul oldu. Oxuduğu müddət ərzində bir sıra beynəlxalq sərgilərdə iştirak etdi, mükafatlar qazandı.

Artıq xeyli vaxt olar ki, Əsma və Bulud birgə sərgi salonları açıb. Onların qızı da Bulud kimi qeyri-adi bacarığa malikdir.

Ən böyük iz isə daşa dönən ürəyin əvəzində ürəyə dönən daşın erköyün qıza təbəssümü oldu.

Xalidə Hicran Seyidova

Hikmət Xəzinəsindən

Köpək döyülməklə olmaz qapağan,
Sərçəni yedirtsən, olmaz çalağan.

Ey dünya, qocasan həmdə ki cavan,
Ölənələr torpaqdır, qalanda yox can.

Bu dünya borc verir bir quru nəfəs,
Onun mal- mülkünə eyləmə həvəs.

Ömür çox qıssadır, yarısı gecə,
Yarısı da qəmsə gedəcək heçə.

Şahların taxtı da deyil əbədi,
Ucada Sınayır, budur səbəbi.

Vicdan, ağır gəlir hər tərəziyə,
Yoxdur daş, tərəzi, bele çəkiyə.

Ağac altda yatan taparsa zümrüd,
Düşünər ağacdən yarpaqdır düşüb.

Asan yolla tapsan həтта xəzinə,
O,da bəs eyləməz saqqal xərcinə.

Əcəl bir gəmidir, “yazılan mayağ”,
Özün də getməsən aparır ayağ.

Sürtüb parıldatsan əgər dəmiri,
Yenə də ləl qədər olmaz dəyəri.

Kam almasan sən həyatdan,
Yanıb ocaq, yaş odundan.

Kəndimiz

Kölgəsi dibinə düşür dağların,
Hər fəslə yaraşlıq gözəl çağların.
Bulaq sularında çimən bağların,
Çox barlı, bəhərli, Qaşlı kəndimiz.

Elimə , obama dayaq oğullar ,
Hər ana bətnindən igid doğular.
Böyüyər, dərslər alar, bişib yağrular,
Çimənli , çiçəkli, zərli kəndimiz.

Zühuru gözəldir şəfəqlərindən,
Dağlara örpəyin sürüyər ki çən.
Bulağından bircə qurtum içəsən,
Yaşadar çox səni, fərli kəndimiz.

Layladır hər kəsə əsən kyüləyi,
Savaşda qurd olar, yava süləyi,
Toyunda məzhəkə salar təlxəyi,
Ağsaqqal dədəli, ərli kəndimiz.

Nə qədər gəzdim sə mən bu dünyanı,
Görmədim heç yerdə Oğlan Qayanı.
Nərindən qopmayan Ağca Mayanı,
Dizləyib minəsən, narlı kəndimiz.

